

HERMAN VAN COOPSTAD EN ISAAC JACOBUS ROCHUSSEN TWE ROTTERDAMSE SLAVENHANDELAREN IN DE ACHTTIENDE EEUW

door Ineke de Groot-Teunissen

Naast scheepvaart en nijverheid was in Rotterdam ook de slavenhandel ooit een tak van economische bedrijvigheid waarin goed geld werd verdiend. In dit artikel ga ik slechts kort in op de immorele kanten van deze handel en op de gevolgen ervan voor de slachtoffers. Ik heb me beperkt tot onderzoek en interpretatie van de achttiende-eeuwse, voornamelijk financiële stukken betreffende de firma Coopstad en Rochussen - hierna C&R genoemd - in het Rotterdamse Gemeente-archief. Het archief van C&R is verre van compleet en bovendien eenzijdig van karakter: de bewaarde documenten hebben vaak betrekking op bijzondere gebeurtenissen zoals averij aan een schip, een kaping of een slavenopstand.

De Rotterdamse firma C&R was actief in de rechtstreekse handel op Suriname en in plantageleningen, de zogenoemde negotiaties. De voornaamste bezigheid van C&R was echter de handel in slaven. De drie schepen van de firma Rochussen en Zoonen - de voortzetting van C&R na het overlijden van vennoot Van Coopstad - meegerekend, heeft de firma tussen 1747 en 1777 vijftien en zestig slavenschepen uitgereed. Dit komt neer op een gemiddelde van 2,2 slavenreizen per jaar. De totale inkoop in Afrika belooft bijna 23.000 slaven; daarvan zijn er 20.000 in de West - en dan vooral in Suriname - aan wal gebracht. Deze getallen betekenen dat 7,5 procent van de vrije Nederlandse slavenhandel voor rekening van C&R is gekomen, nadat de West-Indische Compagnie (WIC) in 1730 het monopolie op de handel in slaven was kwijt geraakt. Alleen de Middelburgsche Commercie Compagnie (MCC), actief tussen 1732-1803, heeft met een geschatte 15 procent een groter aandeel in de slavenhandel gehad. De Zeeuwse compagnie reedde gedurende haar bestaan 144 slavenreizen uit met een gemiddelde van twee reizen per jaar.¹

De vraag is hoe de heren Van Coopstad en Rochussen kans hebben gezien om hun firma te laten uitgroeien tot de op één na grootste slavenhandelaar van Nederland. Ik zal voor het antwoord op die vraag